
This item was submitted to [Loughborough's Research Repository](#) by the author.
Items in Figshare are protected by copyright, with all rights reserved, unless otherwise indicated.

5ED16_mp3_Our Story_Oral Histories of Women from Turkey

PLEASE CITE THE PUBLISHED VERSION

LICENCE

CC BY-NC-ND 4.0

REPOSITORY RECORD

Dabağcı, Esra. 2021. "5ed16_mp3_our Story_oral Histories of Women from Turkey". Loughborough University. <https://doi.org/10.17028/rd.lboro.14872572.v1>.

Ben 1978 Artvin, Yusufeli doğumluyum. Annemler Artvin Yusufeli'nden İzmir Kemalpaşa'ya göç etmişler, ben beş yaşındayken. 1981-82 yılları galiba. Annemler burada, babam iş sebebiyle İzmir'e geliyor. Köy hayatını sevmediği için tercih ediyor Kemalpaşa'yı. Burada da kız kardeşi olduğu için buraya yerleşiyor. Ama buraya gelip buradan da tekrar yurt dışına gidiyor. Gurbet deriz biz ona. Dışarıda, yurtdışına çalışmaya gidiyor. Biz annemle kalıyoruz, halamların derme çatma bir evi var, orada kalıp onlarla birlikte yaşıyoruz. Benim babam inşaat ustası, annem ev hanımıdır. Halamlarla kaldık biz yıllarca. O yıllarda kaldığımız zaman babam kahveye giderdi, kahveden gelmezdi. Zaten yurt dışında oluyordu genellikle, geldiğinde de kumar çok oynardı babam. Eve bakıyordu tabii bize bir zararı yoktu, herhangi bir sıkıntısı yoktu ama biz halamla kaldığımız için eniştem çok baskıcıydı. Giyimimize, kuşamımıza karışıyordu. Anneme kızını şu şekilde giydir diyor mesela, giydirmezsen evden dışarı çıkmayacak diye tehdit ediyordu. Çünkü babam bırakıp gitti bizi.

Biz onların evinde kaldığımız için bir oda vermişlerdi bize. Bir odada biz kalıyoruz, bir odada halamlar kalıyordu. Sürekli baskı altında annemler beni yetiştirdi, kardeşlerimi yetiştirdi. Benim, erkek kardeşim benim konuşmadı. Epilepsi gibi sara nöbeti geçiriyordu, bayılıyordu. Annem hep tek başınaydı. Diğer bir kardeşim köyde kaldı, hiç gelmedi bizim yanımıza. Yani iki, üç yaşında çocukken onu babaannemler vermedi bize, orada kaldı. Buraya gelmek istemedi. Bizleri tanımadı, bilmedi. Geldiğinde on yaşında filandı. Geldiğinde okula uyum sağlamadı, bizi istemedi, benim annemle babam yok, ailem yok, kardeşim yok, dedi. Çok zorluk çektik onu bize alıştırana kadar. Sara hastası dediğim kardeşim ise, yedi yaşına kadar konuşmadı, duyuyordu ama konuşamıyordu kesinlikle. Yedi yaşından sonra konuşmaya başladığında ise kekeme oldu. O da on bir yaşına kadar hep kekemeydi. Bir de küçük erkek kardeşimiz vardı o kendi halinde, sakin, sessiz, herhangi bir sıkıntısı olmayan bir çocuktü. Benimki böyle, baskıyla büyüdük, baskıyla gelen bir yaşam vardı.

Baskıyı şöyle anlatayım. İlkokul çağına geldim. Benim yaşıım erkek kardeşime yazılı, erkek kardeşiminki bana yazılı. Yaşıım geldiğinde ben ilkokula gitmek istediğimde beni ilkokullar kabul etmedi, yaşıım küçük gözüküyor diye. Yani üç yaş küçük olduğum için erkek kardeşimden nüfusta, kimlikte öyle yazılı, o yüzden beni okullar kabul etmiyor. Kimlikte yaş neden öyle yazılır? Babam İspirli birisiyle evlendiği için, babam Artvinli olduğu için oradaki nüfus dairesindeki memur nasıl Artvinli bir insan Erzurumlu bir insanı alır diye benim babamla tartışmaya giriyor. Tartışmaya girdiği esnada bizim köylerde birleştirirler çocukların kaydını, kaydın hepsini birlikte yaptırırlar. Orada yaptırırken ben yaşıımı erkek kardeşime, erkek kardeşimin yaşı da bana yazılı. O yüzden de okulda da bunun sorunlarını çok yaşadık.

Beni okula almadılar zaten. Bir de köylü çocuğuydum. Giyim, kuşamım mesela etek giyiyordum, altına pantolon giydireyorlardı. Kesinlikle külotlu çorap yasaktı. Eniştem kıyemeti kopartıyordu külotlu çorap giyince. Pantolon giyecek yani eteğin altında pantolon, üzerinde uzun kollu, başı bağlı yani çocuğum o şekilde okula gittiğimde, beni o şekilde gördükleri zaman, okul kayıtlarımız doludur demişlerdi. O okul almadı beni. Çünkü köylü kızı olarak gördüğü için ama gelen diğer bir yandan kız geldiği zaman, mesela çok bakımlı, güzel böyle şey, bir ailenin çocuğunu almışlardı. Hiç onu unutmuyorum hiçbir zaman. O okulu da unutmuyorum. Yapılan haksızlığı da unutmuyorum. Almadılar yani ama beni hep o şekilde giydirmek zorunda kaldı annem. Annemin üzerinde sürekli o tür baskılar vardı. Çocuğu kapalı giydireceksin, açık giydirmeyeceksin, külotlu çorap yasaktı kesinlikle giydiremezsin. Hep uzun kollu, pantolon üzerine etek, kat kat giydirmeler. Öyle baskı vardı. Yani sesimizi çıkarıp konuşamazdık kesinlikle. Hiç sesimiz çıkmayacak, konuşmayacağız, etmeyeceğiz o şekil.

Kız çocuğu olmak çok zordu. Ben mesela hep şöyle derdim, ya benim kız çocuğum hiç olmasın. Benim yaşadıklarımı yaşamasin derdim. Ben kız çocuğu hayatımda yani evlensem de kız çocuğumun olmasını hiçbir zaman istemezdim. Çünkü çok zorlu büyüdüm ben. Yani yaşantım çok zorluydu. İstemezdim yani hep öyle derdim. Benim kızım olmasın, olmasın, olmasın derdim. Çok zor. Hep yani sana bakış açıları farklı, sınıfta bakış açıları farklı, öğretmenin oradaki bakış açısı farklıydı. Mesela çok zeki bir insandım ama ben asla zekiliğimi belli edemiyordum okulda. Çünkü korkuyordum, kendimi ifade edemiyordum. Bildiğim bir soru bile olsa onu cevaplayamazdım. Korkardım hep bir baskı ile büyüme olduğu için okul çağında dahi yani hiçbir şey yapamıyordum. Bildiğim bir şeyi dahi yapmıyordum. Bir korku vardı ya bir yanlışım olursa, bana kızarlarsa, beni döverlerse, yani böyle şey olursa diye hep o şekil.

Okulumuzda yıl sonu, beşinci sınıfı bitireceğiz. Herkes giyim kuşam o kadar güzel geliyorlar ki son sene kutlama yapılacak ama beni yine annemler aynı böyle eski olduğum gibi, büyüdüğüm halde hala aynen eskisi gibi giydirdiler. Yani arkadaşlarıma baktığımda hepsi şey giyiniyor ama benim giyim tarzım çok farklı. Ağladım gittim tuvalette. Zaten evden götürdüğüm kıyafetleri ben lavaboda değiştirip giydim. Sonra onları çıkarıp çantaya koydum görmesinler diye. Görseler döverler çünkü. O şekil bir şey yaparak yani o şeye girdim. Sınıfa giremezdim yoksa hep alaycı şekilde bakıyorlardı. Yani hep öyle.

Sınava gireceğim, burslu sınavlarımız olurdu şey yapardım, okumak isterdim. Okutmadılar, sınava göndermediler. Geldiler arabanın içinden aldılar götürdüler. Gizlice kaçtım okumak için. İzin vermediler beşinci sınıftan sonra okumama. Vermediler yani annem çok istiyordu

okumamı ama maalesef annem tek başına bir şey yapamadı. Annem bize yedirmek için et alamazdı, gider akciğer alırdı, onu et diye bize yedirirdi. Nasıl anlatayım ya? Çok zor dönemler geçirdik.

Hayallerim böyle, nasıl diyeyim? Okumak isterdim. Ona göre giyinmek isterdim. Güzel güzel giyineyim, gezeyim, ailemle bir şeyler yapalım ama biz aileyle hiçbir şey yapamadık. Çünkü benim babam, hiç sosyal bir hayatı, faaliyeti yoktu. Hep yurt dışındaydı. Gelirdi eve sadece, bir ay falan kalırdı, kalmazdı. Babam yine giderdi yani. Hiç hayal kurmak nedir? Aslında onu bile doğru düzgün söylesem inanır mısınız, bilmiyordum yani çok. Hayal bile kuramıyorsun yani hayallerin bile baskılı oluyor. Yani yapamıyorsun, korku oluyor.

Evcilik oyunu oynardık. Arkadaşım ruj sürmüş dudağıma, beni bir gün dolandılar peşimde dövmek için ailem. Yakalasalar geberteceklerdi. Gerçi yedim dayağı sonradan. Çok hayal kuramıyordum. Yani çok baskılı bir aileydi. Bu yaşıma geldim yeni yeni kendimi aşmaya başladım.

Okuldan sonra evdeydim. Babam yurt dışındaydı. Annem Kuran kursuna yatılı olarak verdi. Hep bana derdi bak eğer yatılı gitmezsen, kuran kursunda okumazsan yani artık normal ortaokulu falan okutamadığı için. Çünkü baskı olduğu için annemin üzerinde de annem beni Kuran kursuna verdi. Kuran kursuna annem şu şekilde verdi, ben gitmek istemezdim, evden ayrılmak istemiyordum. O zaman başka bir eve taşınmıştık. Bodrum kat gibi bir evde oturuyorduk. Babam bizi oraya yerleştirdi, yaptı orayı, bodrum kat gibi bir yere koydu kendi yurt dışına gitti. Biz orada işte annem beni yurda verdi. Yurtta yani devletin değil, kaçak göçek yurtlardandı. Oraya verdiğinde mesela gitmek istemediğimde, evden ayrılmak istemediğimde; annem sana iş yaptıracam, güç yaptıracam işte gideceksin, Kuran'a gideceksin derdi.

Oraya gidiyorum, orada da benden büyük kızlar var. Baskılı bir evden çıktığım için onların gözü çok açıktı. Onlar bana eziyet ediyorlardı. Yurtta da bütün işi gücü bana yaptırıyorlardı. Hatta bitlenmiştik. El sabunu ile banyo yaptırıyorlardı, şampuan falan yasaktı. Süleymancılardan bir yeri o zamanlar. Yurtta kaldım, bir yıla kadar orada kaldım. Orada hatta neredeyse hafızamı kaybetmek üzereydim. Çünkü ben ölüden çok korktuğum için arkadaşlarım bana lambayı söndürüp ölü numarası yapıp kefenleyip çağırıyorlar odaya. Küçüğüm, en küçükleri benim. Odaya çağırıp beni onlarla korkutuyorlardı. Ben bayağı bir travma yaşadım bu konuda. Halen de o korkumu yenemiyorum ve kendim hastanede çalıştığım halde, kesinlikle morgun oradan geçemiyorum. Tabut dahi görsem iki metre uzaktan geçiyorum. Görsem ki ceset

getiriyorlar, ben arkamı dönüp gidiyorum, göremiyorum bile. O derece yaşadım orada yani çok şeyler yaşadım.

Bir yıl sonra bıraktık. Tekrar Kuran kursuna verdiler. Kuran kursuna gittim. Annem illa hafızlık yapacaksın diye baskı yaptı. Benim söz hakkım yoktu. Yani bana ne istiyorsun diye soran olmadı. Onların dediği ile olacak, onların dediği yere gidilecek. Biraz geçtikten sonra babam yurt dışındayken ortaokula dışarıdan gittim ben. O zaman çok basitti ortaokul, bir hafta içinde verebiliyorduk yani. Şimdiki gibi kredili sistemi, şu yılda bitireceğim diye şeyler falan yoktu, çok kolaydı. Ortaokulu bitirdim. Babam yurt dışından tekrar geldi. Okumama izin vermedi. Liseyi okuyayım dedim bırakmadı, izin vermedi.

Babam gidince liseye başladım. Başladım lise bire ama bu sefer babamın arkadaşı dedi ki biz babanla sözleştik, kız kısmını okutmayacağız. Babana haber veririm bak, gizli kaçak gidiyorsun okula. Şöyledir, böyledir dedi. İzin vermiyorlar, baskı yapıyorlar, sürekli rahatsız ediyorlar.

O dönem teyzemin eşi çok zengin olduğu için metresi varmış, teyzem rahatsız olduğu için metresini arıyor, ağzına geleni sayıyor. Eniştem geliyor buna bıçakla, silahla tehdit ediyor. Sen kimsin benim metresime laf ediyorsun, diyor. O da ben söylemedim deyip “...” söyledi demiş. Çünkü onların yanında kaldığım için “.....” ağzına geleni sayıyor diyor. Eniştem o dönem telefon açıp benim ağzına geleni sayıyor. “.....” seni öldürteceğim, şöyle yapacağım, böyle yapacağım diyor. Yeni başlamışım liseye yani rahat vermediler.

Benim lise hayatım bile o kadar kötü geçti ki, anneannemin o dönem vefatı nedeniyle, üvey anneannemin yani, sınavlara dahi giremedim. Sokmadılar yani bırakmadılar, fırsat vermediler bana hiçbir konuda. Babam yine yurt dışından geldi, yine okuldan da aldı zaten. Lise ikiye zar zor geçtim. Onu da aldı. Dikiş kursuna gidiyorum ona bile izin vermiyorlar. Giyimimize, kuşamımıza yani zaten genç kız olmuştum yaşlılar gibi giydiriyorlar. Kesinlikle genç kız gibi giyinemiyordum. Yaşlı gibi giyiniyordum. O yüzden giyinmeyi çok detaylı bilmiyorum. Yeni yeni öğreniyorum onları da.

Nasıl desem size hiç hoş değil yani. Geri dönüp çocuk olmak ister misin deseler, asla olmak istemem. Genç kız olur musun? Asla olmak istemem. Yağmurdan kaçarken doluya tutuldum. Bir evlilik yaptım. Yengem bak o aile çok iyidir, şöyledir, böyledir dedi. Çok isteyenim olmasına rağmen evliliği hiç düşünmüyordum, hep okuyacağım diyordum ama rahat aile, serbest aile diyerek bir evlilik yaptım. Yirmi yaşında nişanlandım. Yirmi iki yaşında evlendim ama ailem vermiyordu bu tarafa. Kesinlikle vermeyeceğim dedi babam evlendirmeyi de

düşünmüyordu. Yani onlar kendi istedikleri kişiler olsun, kendi istedikleri insanlarla evleneyim istiyorlardı. Ben onların istediği insanlarla evlenmek istemedim. O yüzden eşim denk geldi. Nasip onunmuş dedim. Çok rahat bir aile, açık bir aileydi. Eltilerim olacak kişiler açık giyiniyorlardı. Yani ben de rahat giyinebilirim, rahat gezebilirim diye düşündüm. Çok serbest bir aileye benziyordu ama yağmurdan kaçarken daha dolusuna, daha kötüsüne düşmüşüm.

Evliliğim çok berbattı, birlik geldim oturdum ben. Nişanlılık dönemi desen daha rezillik. Görüştürmüyorlardı bizi, çok eziyet etti ailem bana. Evlendim. Evlendikten sonra eşim sürekli dayak, dayak, dayak, her gün dövüyordu. Babamlara gidip bir şey diyemedim. Çünkü babam vermiyordu. Ben alacağım diye direttim. Ben ettim, kendim çekeceğim diye babamlara söylemedim. Direndim, sokağa attılar direndim. İntihara kalkıştım, iki, üç defa denedim, başaramadım, olmadı. Çok dayak yedim, çok eziyet gördüm ben, işkence derecesinde.

Bizim eve kaynımgil çok karışıyordu, birlikte oturduğumuz için eltim, böyle zaten zavallı bir insandım. Eşim dövüyordu, bakmıyordu, etmiyordu ama babamgil hep böyle derdi, ayrıl gel diyorlardı. Ayrılıp gelince ne olacak ki? Sonuçta baskıdan kaçtım ben. Ayrılıp gitsem bana belki daha büyük baskı olacaktı. Eşim burada oturuyordu. Çünkü aynı yerde oturduğumuz için kapıya çıkma, bacaya çıkma, öyle yapma böyle yapma. Daha büyük travmalar yaşatacaklardı. O yüzden cesaret edip ayrılamadım, kesinlikle ayrılamadım.

Evlilik çok sorunlu geçti. Ben kansere yakalanana kadar evliliğim rezillikti, rezillik dolu, rezillikti. Aç bıraktı, ben çocuklarımla sokakta yattığımı biliyorum. İş bulup çalışmaya çabaladım. Kayınpederlerle aylık kiraya çıkıyordum. Ama çalışıyordum, kendim kiramı ödemeye çabalıyordum. Ama olmuyordu, tekrardan geri dönüyorduk. Tekrar çıkıyorduk ayrı eve, olmuyordu, tekrar geri dönüyorduk. Çalışıyordum ama hiç sigorta yapmıyordu çalıştığım işyerleri. Biz de o zaman diyorum ya, ben baskılı bir ailede büyüdüğüm için hakkımı savunmayı bilmiyordum. Sigorta nedir bilmiyorduk yani en azından karnımı doyurayım, çocuklarımla karnını doyurabileyim diyordum. Nasıl desem? Yani böyle artık sokakta yatıyordum ama çocuklarımla da hiç bırakmadım, onlardan hiç ayrılmadım. Bakmaya çabaladım. Hep ayaklarımla üstünde durmaya çabaladım. Kayınpederimi kaybettik daha kötü oldu. Eşim içine kapandı, daha huysuz oldu, sokağa gece yarısı atıyordu. Soğukta bahçede yattığımı biliyorum. Çocuklarımla alıyordum koynuma yatıyordum bahçede, soğukta yatıyordum.

İki çocuğum var; bir kızım, bir oğlum var. Oğlumu 2003'te doğurdum, kızımı 2007'de doğurdum. En azından çocuklarım için yaşama tutunmaya çabaladım. Ama tabii çocuklarım benim çoğu yaşadığımı çocuklarım da benimle birlikte yaşadılar. Mesela ben intihar etmeye

kalktığımda, kayınpederim beni dövdiğünde, kaynanam benim üzerime yürüdüğünde, beni dövmeye kalktığında çocuklarım hep bunlara şahit oldu. Balkondan atlamaya çalıştım beni tuttular. Yani çocuklarımı gördüğümde ağlama krizleri geçiriyordum ben. Yani ağlama krizleri geldi mi çığlık çığığa bağıryordum, ağlıyordum, bütün perdeleri indiriyordum, camdan atlamaya çabalıyordum. Yani sürekli bir intihar eylemine kalkışıyordum. Sürekli ama. Hiç durmuyordum yani. Artık bunalımdaydım, ne yaptığının farkında değildim ben. Hiçbir şey bilmiyordum, sadece ölüme gideyim diye uğraşıyordum hep. Çocuklarım da onu hep yaşıyordu, hep gözümün içine bakıyorlardı, anne gitme dercesine, anne bırakma bizi dercesine. Böyle yapışıyordu iki çocuğum. Hele oğlum, kızım küçüktü pek anlamıyordu ama oğlum benle birlikte yaşadı bütün acıyı. Benimle birlikte çekti. Yeri geldi aç kaldık. Ramazan'da millet kapıda iftar veriyordu, oradan şeftali getiriyordu. Anne al, bunu yersin akşama diyordu. Yani küçücük, bir parça çocuk, onu bile biliyordu ama eşim sorumluluğunu biliyordu.

2012'de ben hastanede çalışmaya başladım. Hastaneye başlayışım da şöyle oldu. Çok fabrikalara gittim. Gücüm yetmedi, o kadar zayıftım ki 40 kiloydum ben. İki çocuk annesi kırk kilo, ayakta duramıyordum artık. Çünkü psikolojik baskı vardı, artık yıpranmıştım çalışamıyordum fabrikalarda, gücüm yetmiyordu. Hastaneye girişimde, partiler sokuyor dediler hastaneye. Gittik biz partiye, biz yapamıyoruz, edemiyoruz dediler. Ağzıma geleni saydım partide, ağladım. Çıkar dedim, kaçınıcı kattı? Dördüncü kattı galiba. Eğer beni hastaneye ya da devlet dairesinde bir yere sokmazsanız buradan aşağıya atlarım dedim. Çünkü ben gündüz gidip, akşam evimde olmak zorundayım. Çocuklarımla yanında olmak zorundayım. Fabrikalarda yapamıyorum ben dedim. Ben fabrikalara gittim, dörtte gidiyorum ertesi sabah yediye kadar ayakta çalışmaktan ayak tabanlarım patlıyordu. Geliyordum, çocuklarımla ilgileniyordum, yatıyordum. Uyumuyordum yani yarım saat, bir saat uykuyla tekrar kalkıp işe gidiyordum ki para kazanmam gerekiyor. Çünkü çocuklarıma bakmam gerekiyor dedim. Böyle kalıyordum yani hiç uyku nedir bilmiyordum. O derece düşmüştüm artık. En sonunda partiye gittim. O kadar laf saydım ki, ağzıma geleni saydım yani artık ne dediğimin bile farkında değildim, o dereceydi artık. En son yardımcı oldular, hastaneye o şekil girdim ben. Yoksa oraya da girmem imkansızdı.

Oraya girdim, oraya başladım. Ondan sonra eşim geliyordu iki de bir "...” Biz uzağa gideceğiz, boşanalım diyordu. Boşanmak istiyorum, seni istemiyorum diyordu ama boşanma davasını açmak için de benim çalıştığım parayı alıp benden aldığı parayla da gidip dava açıyordu. Bakmıyordu, ilgilenmiyordu, yine aynı şeyler yani dövüyordu. Çalışıyordum, akşam işten eve

gelip her şeyimi yapıyordum ama yine dayağımı da yiyordum. Onun çenesiyle artık beni o kadar yoruyordu, yıpratıyordu ki, beni mahvetti.

Zaten kendim de göğüs kanserine yakalandım. Meme kanseri seansı geçirdim. Eşim o zaman düzeldi. Ama eşim o kadar bir dönüş yaptı ki, hani her şeyde bir hayır vardır derler ya, buymuş. Bana bebek gibi baktı, o kadar güzel baktı ki. O eş gitti, tamamen farklı bir eş geldi benim hayatıma. Çok da ilgilendi, ailem bana destek vermedi. Kanserken ailem hep uzak kaldı. Çocuklarıma bakan olmadı, bakmadı kimse. Biz çocuklarımızı peşimizde götürüyorduk. Ben çocuklarıma kanser olduğumu söylemeyecektim, psikolog desteğinde söyleyecektik ama komşuların çenesi durmuyor. Yazık, gençtir, şöyledir, böyledir. Kadın ölürse çocukları kalacak. Çocuğum bunu benden değil başkalarından duydu. Mahvoldu oğlum. O çocuklar, benim bu saçımın döküldüğünü gördü. O halim çok kötü geçti benim. Kemoterapi dönemlerim çok ağır geçiyordu. İki yıl tedavi gördüm, çok ağır geçti. Çocuklarım benimle birlikte yaşadı o dönemi yani. Destekçimiz yoktu, sadece eşim, eşim, eşim. Başka hiç kimse yok. Ondan sonra hep eşim yani destekçim. Eşimin şu anda bir tek sıkıntısı var, iki de bir gidip kredi çekiyor, borç ödemekten anamız ağlıyor sadece. Yani hastalık diye düşünüyorum ben artık onu.

Ama kendimi aştım. Artık kendimi birazcık daha da olsa en azından işyerinde ifade edebiliyorum ama tabii çoğu yerde de pasif kalabiliyorum, hakkımı savunamıyorum. Mesela temizlik personeliyim ben hastanede ama ben kemoterapi gördüm. Mesela kolumdan lenflerin alındı. Ama hakkımı savunup da beni o işten alın da şu işe koyun diyemedim, beceremedim, yapamadım yani bunu bile. Halen temizlik personeli olarak görünüyorum. Halen o şekil kolumu zorlayarak çalışıyorum. Şu an diğer göğsümde şüphe var. Hayatım öyle geçiyor ama gerçekten hayatım çok zorluydu, çok, çok, çok. Evlilikten sonrası tamamen bir travmaydı, öncesi daha farklı bir travmaydı.

Çalışmaya başladıktan sonra hayatım bir nebze olsun düzelmeye başladı. Yani fabrika hayatlarında kötü geçti. Çünkü düzensiz bir hayatım vardı. İşe git, eve gel, çocuklara bak. Çünkü vardiya sistemi, uyku yok bir şey yok. Çocukları okula götürüyordum, getiriyordum. Çocuğumla ilgileniyordum. Ailem o dönemde destek olmadı. Çünkü benim eşim çok sorumsuz olduğu için dediler ki, çocuklara biz bakıyoruz, biz baktığımız için de senin eşin hiç çalışmıyor. İşe gitmiyor, seni çalıştırıyor senin paranı yiyor dediler. O yüzden çocuklarıma hiç bakmadılar. Eşim evde kaldığı sürece, eşim bakıyordu. İşten geliyordum, dayağımı yiyordum, sokağa atıyordu. Ertesi gün kalkıp bir daha işe gidiyordum. Öyle geliyordum.

Ama tamamen hastaneye başladıktan sonra hayatım düzene girdi. Yedi, üç çalışıyordum. Üçte evimde oluyordum. Kesinlikle gece vardiyası filan yoktu bizde, bayanlarda. Geliyordum çocuklarımla ilgileniyordum. En azından eşim sorumsuzsa da dayağımı da yiyorsam, en azından akşam evimde çocuklarımla başında duruyordum. Ayaklarımla üzerinde durdum. Hayatım bir düzene girmişti ama tabii eşim yönünden hiçbir zaman düzene girmedi. Sadece hasta olduktan sonra eşim tarafından düzene girdi.

Hasta olduktan sonra hayatımda çok şey değişti, çok şey. Konuşmaya başladım, hiç konuşmuyordum ben. Bu ağlama krizlerim geçti hastalığımdan sonra. O psikolojik yani tamam, arada bir mevsimsel dönüşümlerde tekrar oluşuyor, çok boşlukta hissediyorum kendimi. Bazen ölümü bile düşünebiliyorum. Mevsim dönüşlerinde çok huysuzlaşıyorum. O kalıntımız var halen bizde ama önceye göre bir nebze de olsa iyi. Tedavi hep böyledir diyorum. Çünkü tedavi görmek istemedim bu kanserden sonra. Çünkü artık hastane, yani şu an çalıştığım yer, bir hastane olarak değil de çalıştığım bir işyeri olarak görüyorum. Ama hastane olarak düşündüğüm zaman asla gitmek istemezdim. Çünkü o travmaları yaşadığım için çok zor. Tüm hayatım düzene girdi.

Yaşantım nasıl? Oradaki iş arkadaşlarım yani nasıl desem? İyi, iyi tutmaya çalışıyorum. Ben iyiysen onlar da iyi ama ben iyi değilsem onlar da iyi değil. Onlar sadece bana şöyle dediler. Mesela bir arkadaşımız var ki, özellikle mesela benim işimi yapacak diyelim, ben izin alacağım. A sen izin al bak, ben senin işini yapıyorum deyip kendi işini de benim üzerime yıkmaya çalışıyor. Duygusal bir baskı uyguluyor bana. Zaten hep baskıyla büyüdüğüm için hep böyle ezik bir tarafım vardır. Kimseye minnet etmeyeyim, kimseye boyun eğmeyeyim. O bana iyilik yapıyorsa ben ona kırk defa o iyiliği yapmaya çalışıyorum ama tabii benim boyumu aşacak iyilikler. Mesela diyelim ”....” şu işini ben yaptım. Kadını götürdüm “.....” bak senin yerine ben şuna baktım dediği zaman, kalkıyorum ben de ona daha bir, iki saat daha iş yapmaya çalışıyorum. Yine ezilen ben oluyorum. Benim zaaflarımı kullanarak benimle şey yapıyorlar. Haklarımı savunamıyorum. Erkeklerle zaten çok fazla muhatap olmak istemiyorum. Biraz gülsen, biraz konuşsan hemen yanlış anlıyorlar, hemen el kol hareketi yapmaya başlıyorlar. Onlardan uzak durmaya çalışıyorum. Ben çok gülen bir insanım, çok neşeli bir insandım. Benim çocukluğumdan beri bir gülme halim vardı. Benim hiç yüzüm, yani böyle somurtkan halim, bu kemoterapiden sonra başladı. Normalde ben hep gülen bir insandım. Akşam dayağı yesem de sabah kalkar gülerdim. Gülen insanımdır, yüz şeklim hep odur. Güldüğüm zaman da insanlar yanlış anlıyor. Mesela erkekler yanlış anlıyor. Mesela hastanede birisi özellikle düşmüştü

peşime. İlla yani gel çıkalım. Evliyken yani çocuklarım var benim diyorum, rahat vermiyordu. Hastalandıktan sonra çok şükür o lanet de işten çıkmış. Ben de kurtuldum onun tacizlerinden.

Amirlerim, benim ilk önceki amirim, ya ben idareyle pek anlaşıyor. Onlar beni anlamak istemiyor, ben derdimi onlara anlatamıyorum. Amirlerimle aram hiç iyi değildir. Bu rahatsızlığımdan dolayı hiç anlayış göstermiyorlar. Sanki hastanede çalışmıyorlar onlar, bir fabrikada bir yerde amirmiş gibi hareket ediyorlar. Yani vurdumduymazlar. Ya ben bir kanser hastasıyım. Benim çalışma şartlarım, benim strese girmemem gerekiyor, yorgunluk yaşamamam gerekiyor, düzenli bir yaşantım olması gerekiyor. İş koşullarımı ona göre ayarlamaları lazım ama o kişiler benim bu durumumu anlamıyorlar. Ben meme tedavisinden sonra akciğer seansı dediler. Beş defa biyopsiye girdim canlı canlı. O gün biyopsi oluyorum, ertesi gün işe geliyorum. Ve ben akciğer kanseri teşhisi koyuyorlar diyorum, adamlar bana diyor ki bana şu raporu getir, bu raporu getir. Benim işimi daha yokuşa sürüyorlar. Hiçbir zaman hasta olduğumda amirlerimden hiçbir anlamda idare etme diye bir şey görmedim. Kesinlikle hiçbir anlayış, kayırma yoktur ya da şöyle rahat ettirelim, bu da şu hastalığı geçirmiştir diyen kesinlikle yoktur. Sadece o ortamda torpil geçiyor. Torpilin varsa iyi bir yerdesin demektir. Eğer torpilin yoksa kesinlikle sürün, istersen ağzından burnundan kan gelsin, yine çalışacaksın ama torpilin varsa en güzel yerlerdesin. Sana kimse dokunamıyor asla.

Kemalpaşa'da kadın olmak önceki yıllara göre bakarsanız zordu ama şimdi Kemalpaşa'da kadın olmak kolay. Çünkü Kemalpaşa o kadar çok değişti ki, eski Kemalpaşa değil. Ben Kemalpaşa'da otuz yedi yıldır falan Kemalpaşa'dayım. Yani Kemalpaşa'ya ilk geldiğimizde Kemalpaşa bir köydü ama şimdi Kemalpaşa o kadar çok gelişti ki, bir Paris diye düşünebilirsin her yönden. Hayat çok pahalı, evler çok pahalı, her şey çok pahalı, Kemalpaşa kendini çok aştı. Burada kadın erkek bir, yaşamak da kolay Kemalpaşa'da, zor değil. Fabrikaya girip çalışmak istersen, fabrika hayatlarında gerçekten erkekler rahat vermiyor Kemalpaşa'da. Muhakkak çok fazla tacizleri var. Ben hangi işyerine girdiysem muhakkak sürekli taciz ediyorlar ya. Çıkalım mı? Konuşalım mı? Evli, bekar fark etmiyor onlar için. Rahat vermiyorlar. Kesinlikle tat vermiyorlar yani. Çalışma hayatında her yönden ne kadar kaçarsan kaç ne kadar kendini korursan koru, muhakkak bunlarla karşılaşabiliyor insan. Kemalpaşa'da böyledir. Az şey yaptığın zaman, tamam yani. Biraz pasif kaldın mı, kayarsın, gidersin. Eğer ayaklarının üzerinde duramazsan. Gerçekten kendini çok sıkı tutamazsan, kayarsın. Buradaki fabrikalarda çalışmak çok zor.

İzmir'e geldiğimde ben zaten evlenene kadar hiç Kemalpaşa'dan dışarı çıkmadım. Ne olursa olsun. Yani dayımlara gidersem giderdim. Belki arabayla götürürse, kendi özel arabalarıyla götürürseler giderler. Yoksa ben asla Kemalpaşa'dan dışarı çıkmadım. Ben evlendim, bir buçuk yaşında çocuğum vardı. İzmir'e ilk çıktığımda çocuğum bir buçuk yaşındaydı. İlk kez dolmuşa bindim ama korka korka. O kadar korkuyordum ki, titriyordum ki. Sanki yeni doğmuş bebek gibiydim. Bir yaşında bir çocuğu bir yere koyarsın da korkar bir şey olacak diye ya, aynı öyle bir korkuyla bindim. İlk dolmuşu binip bir yere gitmem o şekildeydi Kemalpaşa'nın dışına. Çok korkarak, çok ödlele olarak bindim. Çünkü o yaşına kadar, ben tek başıma asla dolmuşu binip de gitmedim. İlk kez çocuğum bir buçuk yaşındaydı, ben dolmuşu binip bir yere gittim, yani Karabağlara gittim sadece. Ondan sonra devamı geldi bunun zaten. Yapabildim, becerebildim. Korktum, çok korktum, ürkektim, tedirgindim etrafıma bakıyordum sürekli. Yanlış bir yere gitmeyeyim, ya kaybolursam, ya otobüste biri beni alıp götürürse diye korkuyla gittim. İndim araya araya buldum, ama yani böyle zor zoruna. Ben mesela şu anda hala kendi başıma paramı çekemiyorum bankadan. Kesinlikle çekemiyorum. Ya eşim çekecek ya bir arkadaşına diyorum gel gidelim, birlikte çekelim. Ben beceremem, yapamam asla diye korkuyorum. Para çekmek nedir ki, en basit iş, onu dahi kendi başıma çekemeyen biriyim. Asla bankaya gidip tek başıma bankamatikten para çekemem, halen de çekemiyorum.

Ben dışarıdan liseyi bitirdim. Üniversite sınavlarına hazırlanıyorum. Bir girdim kazanamadım. İkinci kez deneyeceğim. Diyorum ya ben çok dönemeçten geçtim. Evlendikten sonra, ben liseyi tedavi görürken girdim, bitirdim. Evlendikten sonra, bunları yaptım. Yani eşim şu anda çok destek veriyor. Oku diyor, üniversiteyi sen örgün bile kazansan göndereceğim diyor. Ben burada çocuklarla kalacağım ama seni göndereceğim, git hedefin neyse onu yap diyor. Mesela benim komşularım çok baskı yapıyor. Bu yaştan sonra, gelmişsin kırk yaşına, ne işin var okuyorsun, niye okuyorsun diyorlar. Mesela üniversite sınavına girdim. Yüz otuz beş puan aldım, komşum kahkaha attı. Ben sana demedim mi dedi. Boşu boşuna okuyorsun, girsene ne olacak kazanamamışsın dedi. Kendi çocukları liseyi bitirmişler, çocuklar dershanelere gitmişler, zar zor barajı geçmiş çocuklar, kazanmışlar. Bak benim kızım kazandı, sen kazanamadın, yani benle yarışıyorlar. Ben sadece hayallerimin peşinden koşuyorum. Araba kullanmayı öğrendim, ehliyetimi aldım, arabamı aldım, evimi aldım. Düşün bu halde, kendi başıma yaptım. Hiçbir destek olmadan bunları tek başıma yaptım. Eşimden dahi destek almadım bu konuda. Her şeyi çalışarak kendi başıma yapmaya çalışıyorum. Benim o zamandan bu zamana kadar çok şey değişti. Hep ayaklarımın üzerinde kaldım, ezilmedim, ezilmeyeceğim de. Çocuklarıma da aynıını öğretiyorum ben. Kesinlikle hiçbir şeyde daha az kalmayacaksınız,

ezilmeyeceksiniz diyorum. Eşim çocuklarıma bağıracağı zaman bağırma çocuğuma, ses tonunu yükseltme diyorum. Eskiden döverdi mesela şey yapardı. Şimdi asla izin vermiyorum, müsaade etmiyorum. Arabamı da aldım, ehliyetimi de aldım. Arabamı kullanabiliyorum çok şükür. Liseyi bitirdim, üniversiteye şimdi hazırlanıyorum. Tekrar gireceğim nasip olursa, yani kazanana kadar gireceğim. Elli yaşına da gelsem, seksen yaşına da gelsem gireceğim.

Çok şeyler değişti mesela bizim haklarımız daha fazla şu anda. Kadın hakları gerçekten o kadar fazla ki. Çocuklarımıza okuma şansı veriliyor mesela dört artı dört çıktı. Belki bazı aileler için bu çok şey geliyor ama gerçekten keşke bizim zamanımızda da buna mecbur bırakılaydık. Keşke bize okuma fırsatı tanınsaydı. O zamanlar tanınmıyordu, kız çocuğu okumaz, ne işi var diyordu aileler. Ama okulda beşinci sınıftan sonra aile ister gönderir ister göndermez. Ama şimdi öyle değil. Şimdi rahat rahat çocuklarımız okuyabiliyor, teknolojiler ellerinin altında. Bizim zamanımızda teknoloji yoktu. Yani olsa da belki o zaman bize vermezdi. Çok şeyler değişti hayatta. Her şey şu anda kadın için bence, erkek değil de kadın için çok daha fazla her şey. O kadar rahatlar ki ama insanlar bunun değerini bilmiyorlar. Çünkü bilemiyor yani görmemişler insanlar, ben öyle diyorum. Şimdi bakıyorum benim yaşıtımdakiler çekmemişler mi diyorum, bakıyorum çok farklı yaşantılar var. Ben mesela hayatım böyle diyorum, onlar bön bön bakıyorlar ama şimdi çok değişti, her yönden.

Keşke zamanında ben bunları yapaymışım diyorum. Ben bu ailenin çocuğu olmasaymışım. Güzel bir ailenin çocuğu olsaymışım, benim hayatımda çok değişiklikler olurmuş. Keşke aile seçimini bizler yapabilseymişiz, çocuklar yapabilseymiş. Güzel bir yaşantım olaymış da ben de bu halde olmasaymışım. Ailede başlıyor. Doğduğun ev kaderindir derler ya, eğer doğduğun ev asıl. Doğduğun evde borçlu doğdu, borçlu geldik, borçlu gidiyoruz halen aynı. Tamam, babam annemi dövmezdi. Zaten annem, babamın amcasının oğlu, kızı yani, amca çocukları onlar. Ama babam hep borç, borç. Kumar oynar, borç. Parti peşinde dolandır, borç. Sürekli borç öderdik. Kızken de çalışırdım, borç öderdik. Aldığım parayı ben kuruşu kuruşuna babamgil alırdı. Fabrikaya da göndermezlerdi babamlar. Fabrikaya giden orospu olurmuş diye fabrikaya göndermezlerdi. Bağa bahçeye çalışmaya gönderirlerdi. Çapaya gönderirlerdi, patlıcana gönderirlerdi, kiraza gönderirlerdi. Bir kış başlardık, sonbahara kadar çalışırdık yani biz. Hiç durmadan full. O parayla da gelip babamın borçlarını kapatmaya çalışırdık. Evlendim aynısını yaşıyorum. Eşimin borçlarını ödemekle zamanımı geçiriyorum. Değişmiyor, nasıl geliyorsa o şekilde gidiyor. Baskıysa, burası da aynı değişen bir şey yok. Sadece hayatımı tek değiştiren şey hastalığım oldu benim. O hastalığımla çok şeyler kazandım ben.

İlk önce kendimi ifade etmeyi öğrendim en azından, hiç yoktan. Çok pasif, çok pısırıktım. Mesela diyelim birisi bana sözlü tacizde bulunsa sesimi çıkarmazdım, korkardım. Birisi duyar, bir şey derler, namussuzsun derler, kadınlara baskı oluyor ama şu anda öyle bir şey olsa, gür gür sesimi çıkartırım. Kimsin sen, bana şöyle yapıyorsun, bir şey diyorsun diyebilirim. Birisi bana bir şey söylediğinde şu anda karşılığını verebiliyorum. Ya da hakkımı savunmaya geçebiliyorum en azından. Eskiye göre bir nebze geçebiliyorum. Eşime karşı çok korkaktım, ben eşimi gördüm mü titrerdim, zangır zangır titrerdim. Şimdi eşim benden titriyor. Yıkıp döküyorum çünkü ortalığı dağıtıyorum. Bu hastalık bana çok şey kattı. Millet üzülür ya kanser olduğu için, ben sevindim. Tabii ilk duyduğumda çok ağlamıştım ama sonradan hayır gördüm ben bu hastalıktan. Çok acı çektim ama bu hastalığımda hayır gördüm. Kemoterapide çok eziyet gördüm, işkence çektim. O kemoterapi bana böyle ya tamam, bir insan değil ama yani insan olarak düşün. Miden bulanıyor, hiç kalkamıyorsun, bebek gibi emekleyerek yürüyorsun, yürüyemiyorsun, çok ağır bir kemoterapi verdiler bana. Benimkinin türü çok agresif bir türdü. Yayılma hızı çok yüksek olan bir türdü. O yüzden en ağırını verdiler. Beni öldürttü, diriltti ama bana çok şey kattı.

Çocuklarımı okutmayı, çocuklarım istediği meslek sahibi olmayı, yani onlara gelecek temin etmeyi, onlar için güzel şeyler yapmayı düşünüyorum ama kızım çok çabalıyor. Kızım da altı buçuk aylıktı, ben hep streten kızım altı buçuk aylık doğdu. Oğlum otuz dört haftalık doğdu. Yedi aylıkken başladı zaten doğumu, engelleye engelleye hastanede yata yata. Ben hastanede eşim gelip dövüyordu, para ver, para ver. Sanki ben hastanede yatarken kim bana para veriyorsa. Eltim iki kuruş harçlık koyuyordu avucuma, buradan su falan alıp içersin diyerek. Onu bile zorla alıyordu eşim elimden. Aç susuz kalıyordum hastanede. Yok, param yok ki alayım. Birlik oturuyorum.

Çocuğumu hastaneye götürecek param yoktu. Gece götürüyordum ki, gece para almıyorlar hastanede, en azından çocuğumu baktırayım. Ağlıyor, durmuyor, neyi var diye. Hemşirenin biri, sen hep gece geliyorsun para vermemek için mi gece geliyorsun da gündüz gelmiyorsun diyerek beni geri çevirdiği var. Çocuğumu getiriyorum eve, nasıl bakacağımı bilmiyordum. Ağlıyordu, ateşi vardı çocuğumun çünkü. Baktıramıyordum, param yoktu, pulum yoktu benim. Komşuma inip bir lira para istiyordum. Yani aç susuz kalıyordum, çocuğuma bulup yedirmeye çalışıyordum ben oğluma.

Şimdi o okusun diye çabalıyorum ama oğlum benim şu an ergenlik döneminde. Çok anlamıyor, sakın, sessiz, herkes gibi bağırır çağıran bir çocuk değil ama okumuyor. Bilgisayara, tabletlere

faian bakıyor onlara ilgili. Daha çok oyuna zaman ayırıyor. Okusun, hayatını kurtarsın. Benim gibi olmasın, pasif bir çocuk olmasın. Ezilmesin, işe girdiğinde kimsenin baskısı altına girmesin istiyorum ama şu an anlamıyor, ergen olduğu için.

Kızım, altı buçuk aylık doğum yaptım, kuvözde kaldı. Çünkü ciğerleri gelişmemiştii. Kızımda da öğrenme güçlüğü var ama kızımın şu anda öğrenme güçlüğü için elimden gelen, yapabileceğim bir şey yok. Çünkü bir dershaneye versem dünyanın parası. Veremiyorum çünkü eşim kredi çektiğı için onun borcuna ancak yetişebiliyorum. Ev aldım onun kredisi var. Evin kredisini kendim ödüyorum. En azından eşim kendi çektiğı kredisini ödesin diye. Çocuğumu dershaneye gönderemiyorum. TEOG'u var bu sene, onu da nasıl yapacak, bilemiyorum. Çünkü anlamıyor kızım, hiç anlamıyor.

Doktora götürdük rapor çıkardık. Özel merkeze ben yanında olmadığım için, en ağır engellilerle koyuyorlarmış çocuğı, gezdirip gezdirip getiriyorlarmış. Orada bir bayan uyardı beni. Bak dedi, senin kızını en ağır engellilerle gezdirip gezdirip getirip on dakika sonra sınıfa sokuyorlar. Öğretmen dersini yapıyor, çantasına koyup tekrar gönderiyorlar dedi. Çocuk hiçbir şey alamadı. Oradan aldım ama benim imzamı kullanarak o özel merkez devletten para alıyor, haksız kazanç. Onu da iptal ettim. Benim en azından imzamı, çok basit bir imzam var yani, imza atmasını da beceremem. Onu bile yani kullandıkları için iptal ettim. O raporunu da iptal etmek zorunda kaldım kızımın. Kızımın eğitimine bir şeyler katayım diyorum ama katamıyorum. Kızım kendi çabalıyor. Bugüne kadar kızım kendi çabasıyla başardı. Çünkü ben kansere yakalandığımda kızım daha ikinci sınıftaydı. Tek başınaydı, tek başına her şeyini halletmeye çabaladı kızım ama kızımın özgüveni kendine daha güzel. Ben hep korkuyordum, kızım da benim gibi olur diye. Ama Allah'ın izniyle olmayacak, o duruma gelmesine izin vermeyeceğim ömrüm yeterse. Yetmezse bir şey diyemiyorum da en çok korktuğum o. Yetmezse çocuğum milletin elinde kalırsa, aynısı olursa ne yaparım.

İleriye dair ben sadece üniversiteyi okumak istiyorum. Onu başarmak istiyorum. Çocuklarıma daha güzel şeyler katıp onların daha böyle bilgili bir annesi olsun istiyorum. Onların küçükken gördükleri, cahil, pasif anne olmak istemiyorum. Hayalimde hep böyle başarmak istiyorum. Onların karşısında güçlü bir anne olmak istiyorum. Hep hayalim o. O yönde çabalıyorum, sürekli ayaklarımın üzerinde durmaya çabalıyorum. Sürekli onlara bir şeyler yapmak istiyorum. Onlar ne istiyorsa anında yapıyorum. O eski, pasif anne kaybolsun kafalarından, gitsin diye. Öyle hayal kurarak hep o şekilde davranmaya çabalıyorum çocuklarıma da.

Şu anki hayalim sadece sağlık ve sıhhatle çocuklarımla bir arada yaşlanmak. Kadın olmak çok zor. Kız olmak çok zor. Hele ki çocuksan çok zor. Hele bilinçsiz, yani kör kafa, kör cahil diyeceğim artık ona, öyle bir ailenin çocuğusanyandın demektir. Yaşayamazsın yani, seni yaşatmazlar zaten çok fazla. Yani yaşamak da bir mucize, diyorum ya ben üç, dört defa intihar ettim ama olmadı. Yaşayacaklarım varmış, çeceklerim varmış, göreceklerim varmış. Kadın olmak gerçekten çok zor. En küçük şeyde yani. Ne kadar ayaklarının üzerinde dursan da bir yerden, bir şeyler dürtüklüyor seni. Yani ne kadar şey yapsan da. Bir de pasıfsen, yani dişli olursan zaten sana kimse bir şey yapamaz. Pasıfsen ezmeye çabalarlar, her yönden. Özellikle kadın güçlü olacak. Kesinlikle susmayacak yani hakkını arayacak sonuna kadar. Korkmayacak, cesaret gerekiyor bir kadında. Anladım ama geç anladım. Çok geç...